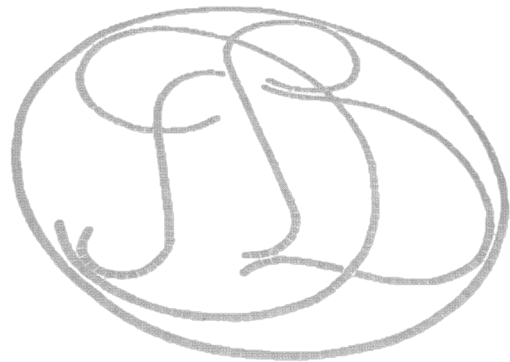
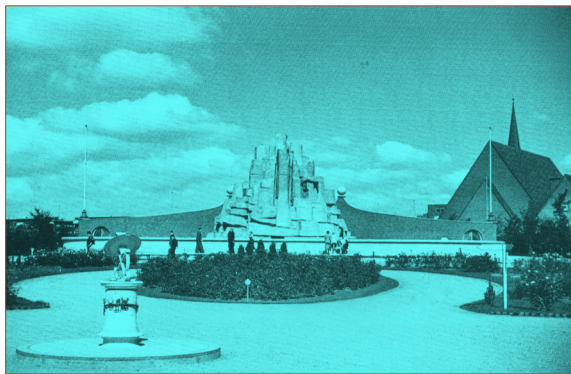

RESTAURATIE
BERGDIERENROTS
DIERGAARDE
BLIIDORP
FOTOBIJLAGE
20 april 2019/4021

RESTAURATIE BERGDIERENROTS DIERGAARDE BLIJDORP FOTOBIJLAGE 20 april 2019/4021

FOTOBIJLAGE

Bergdierenrots Diergaarde Blijdorp Rotterdam 1938-2019

PROJECT

Het restaureren van de bergdierenrots in Diergaarde Blijdorp

ADRES

Van Aerssenlaan 47 / 49 / 51 3039 KE Rotterdam

PROJECTNUMMER

4021

RIJKSMONUMENT

530738 / Inschrijving register 25 februari 2008

DATUM

20 April 2019

BRONNEN

Fotoarchief Diergaarde Blijdorp

Archief RCE, Amersfoort

Nationaal Archief, Den Haag/Polygoon

HNI/Archief Gerrit Burg

HNI/Archief RAVE

CAE Nederland BV / Hans Ketel

Walraad Architecten

Kees Rouw [Architectuur & Onderzoek]

Ruwbouw van de betonnen perkrand, met rechts dienstruimten in aanbouw, medio 1939 (Foto Gerrit Burg/HNI)

De bergdierenrots in aanbouw, november 1939: links de betonnen rand, in het midden de dienstruimten en rechts de achtermuur in schoon metselwerk (Foto Nationaal Archief/Polygoon)

Detail van de achtermuur met loopgraaf aan de oostzijde, 1940 (foto Archief Diergaarde Blijdorp)

Bergdierenrots in 1940, achtermuur aan de westzijde met houten kozijn en de dubbele houten deuren
(Archief Diergaarde Blijdorp)

De bergdierenrots in 1940, gezien uit het zuiden, kort na de oplevering (Foto Gerrit Burg/HNI)

De bergdierenrots kort na de openstelling, voorjaar 1941 (Foto Gerrit Burg/HNI)

Door bavianen gesloopte rots wordt herbouwd

Manenschapen behoeven ook een nieuwe naam

(Van een onzer verslaggevers)

Een troep bavianen in Diergaarde Blijdorp heeft kans gezien een rots te slopen en nog wel de grote Bergdierenrots, die torenhoge opeenstapeling van ferme steenblokken bij het Rosarium. Nou ja, steenblokken... Het waren eigenlijk maar rasterwerkjes, met een dikke laag cement bestreken. Er verijst nu een nieuwe rots van goed-nederlandse baksteen, waarop een rotsachtige bepleistering wordt aangebracht. Dit metselwerk zal de vernielzuchtige apen beter weerstand bieden dan het thans na twintigjarige dienst afgedankte gevaarte.

De slopers zijn tijdelijk achter de tralies gezet, niet voor straf, maar ter wille van de veiligheid van de rotsmetselaars. Ze behoren tot een zeer sterke en lang niet ongevaarlijke soort: de chacama-bavianen, uitgerust met hoektanden die niet veel voor die van een panter onderdoen.

De chacama's zijn vooral talrijk in het Kruger Park, waar ze zich door de bezoekers laten voeren. Dat mag alleen gebeuren door de kier van het heel even naar omlaag gedraaide autorampje. Enkele jaren geleden is een Engelse dame, die zo onvoorzichtig was het rampje geheel te openen, na de uitdijding van de snoepjes door een bavianentroep aangevallen en doodgebeten.

Op de Bergdierenrots begonnen de apen met de sloping toen ze enkele nog vrij kleine gaten in de (holle) blokken hadden ontdekt. Ze staken er hun gespierde voertpoten in en rukten cementbrokken en stukken rasterwerk los. Dit spelletje beviel hun zo goed, dat de hele rots in een onmogelijke ruïne dreigde te veranderen. Reparatie had geen zin meer; er

moest een nieuwe en steviger rots komen. De hoofdbewoners van de Bergdierenrots, de manenschapen of tedals, worden tijdens de herbouw niet geëvacueerd.

Deze forse dieren, geelbruin als de bergachtige woestijnen van hun Noord-Afrikaans levensgebied, zien er met hun lange borstmannen en grote naar achteren gebogen hoorns zeer weerbaar uit. Dat zijn ze ook, naar menige te brutale bavianen al heeft ondervonden. Zelfs de sterkste aap, de „pacha” van de troep, gaat na een kopstoot van een volwassen tedal aan de haal.

Nu ze elkaars kracht hebben leren kennen, verdragen de beide soorten elkaar redelijk wel. Voor de metselaars zijn de manenschapen niet gevaarlijk, zodat het niet nodig was de kudde in een noodverblijf onder te brengen.

Over de manenschapen is de laatste jaren in de wereld der biologen veel te doen geweest. De tedals golden als de stamouders van de voorname Afrikaanse schaperassen, tot men zich ging afvragen, of ze eigenlijk niet tot de geiten in plaats van tot de schapen moesten worden gerekend.

In Blijdorp geluiden heeft dr. A. C. V. van Bemmelen deze kwestie toege-

De manenschapen op de Bergdierenrots in Blijdorp krijgen overdag gezelschap van metselaars, die op het onderstuk van de rots (door bavianen vernield) een nieuwe „berg” bouwen.

★

licht. De tedals missen enkele „geitachtige” kenmerken; ze hebben wel manen, maar geen sik en ook geen „stuitklier” die de beruchte „bokke-lucht” verspreidt. Geitahoorns zijn op doorsnede ovaal, die van de schapen driehoekig. De doorsnede van de tedalhoorns ligt tussen ovaal en driehoekig in.

Toch schapen? Nee, zelden de aannemers van de nieuwe leer, let maar eens op de levenswijze van de tedals; die heeft niets schaapachtigs, maar komt wel overeen met het gedrag van de wilde berggeiten. Als de tedal een schap is, moet het mogelijk zijn hem te kruisen met een schap van een der rassen, die zogenaamd van de tedal afstammen. En dat is nog nooit gelukt!

Tot je dienst, antwoorden de profeten van de oude leer, maar probeer dan eens, een manenschap met een geit te kruisen.

Wel, dat is gebeurd. Dr. Felch, de directeur van de dierenruin in Halle die in bergdieren is gespecialiseerd, heeft in 1957 een bastaard gefokt van een manenschap en een gewone huizeit. En aangezien echte schapen zich nooit en te nimmer met al dan niet gewone geiten laten kruisen, is hiermee het bewijs geleverd, dat manenschapen geiten zijn.

Als de nieuwe Bergdierenrots gereed is, moet men de tedals eigenlijk dus ook een nieuwe naam geven: manengeiten.

**Anton Geesink
naar de West?**

AMSTERDAM (ANP) Anton Geesink

Sportkiekjes van ZAN

Mijn complimenten

De bergdierenrots, voorjaar 1941, gezien vanaf de uitkijktoren (Archief Diergaarde Blijdorp)

De bergdierenrots, model Rots 2, omstreeks 1960, gezien vanuit het noordwesten (Archief Diergaarde Blijdorp)

De bergdierenrots, model Rots 2, omstreeks 1960, gezien vanuit het zuidwesten (Archief Diergaarde Blijdorp)

De bergdierenrots, model Rots 2, 2004, gezien vanuit het westen (Archief RCE)

Bergdierenrots anno 2004 (Archief RCE)

Bergdierenrots, situatie januari 2019, gezien vanuit het zuiden

Bergdierenrots, situatie januari 2019, westelijke doorgang naar het achterterrein, rechts de opgehoogde perkrand; de deuren naar het achterrein zijn verwijderd.

Bergdierenrots, situatie januari 2019, detail westelijke doorgang naar het achterterrein, rechts de opgehoogde perkrand; op het metselwerk in kettingverband van de achtermuur is plaatselijk een pleisterlaag aangebracht.

Vooranzicht bergdierenrots januari 2019

Detail opgemetselde betonnen rand, situatie januari 2019

Doorgang in achtermuur naar achterterrein, aan noordoostelijke zijde, januari 2019

Bergierenrots met toegang naar betonnen dienstverblijf, januari 2019

Bergierenrots gezien vanuit het zuiden, januari 2019

Panoramafoto, voorjaar 2019

Een van de gemetselde pylonen met afdekking in beton en zink, januari 2019

Detail latere aanbouw en toegang dierenverblijf achterzijde, januari 2019

Beschadigd metselwerk achtermuur